

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

ЈОН ЛУКА КАРАЂАЛЕ
(1852- 1912)

Каталог изложбе

НОВИ САД, 2002

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

КАТАЛОЗИ ИЗЛОЖБИ

71

АУТОРИ КАТАЛОГА И ИЗЛОЖБЕ

Ксенија Светличић и Тодор Идвореан

Библиотека Матице српске приредила је изложбу поводом 150 година рођења румунског књижевника Јон Луке Карађалеа. Изложба је отворена од 7. до 27. маја 2002. године испред свечане сале Матице српске, а коришћена је грађа из збирки БМС. Испод сваке каталошке јединице уписане су сигнатуре.

Године 1907, кад је краљ-банкар, изненада пробуђен из пијанства празновања четрдесетогодишњице "срећне владавине", наредио да се пуца на побуњена села, - далеко од отаџбине, из Берлина, допире реч једног великог румунског књижевника, који је, у један глас са сељацима, захтевао земљу и правду за сељаке.

Тај књижевник био је Јон Лука Карађале, немилосрдни тужилац "чудовишне коалиције" која је створена после издаје буржоазије у револуцији 1848. године, то је био Карађале непријатељ либерала као и конзервативаца, велики књижевник Карађале, који је оданде, иза границе, слао своје протесте те тешке 1907. године.

Карађале је рођен 30. јануара 1852. године, у једном селу области Плојешт. Пореклом је био из глумачке породице. Пошто је завршио основну школу и гимназију, био је приморан да мења разна занимања у тражећи радно место које би му обезбедило опстанак. У својој двадесетој години почиње да пише, али се у држави није могло живети од писања. Због тога је Карађале редом: преписивач у суду, коректор у листу, даје часове, затим је суплент, глумац, па чак неко време држи и ресторан на станици Бузау, а касније у Букурешту. Намучен тим

недаћама живота, на које су румунска буржоазија и спахије осуђивали књижевнике, Карађале после једног наследства сели у Берлин, где и умире 1912. године.

Карађалово стваралаштво, које обухвата позоришне комаде, новеле, цртице, политичке песме и књижевне чланке, значило је снажно разобличавање и истовремено снажну оптужницу против румунске буржоазије крајем 19. и почетком 20. века. Цело његово стваралаштво излази пред нас као огроман албум, над којим читалац има прилику да се сети смешних и наказних ликова експлоататора, против којих је књижевник уперо свој лук, бацајући најотровније стреле.

Здравко Бајић, 1952

У румунској књижевности Карађале има једно од првих места. Припада нараштају који је дао најоригиналније таленте. А дуго су писци подунавских кнежевина, очарани сјајем и славом западњачких аутора, гледали на живот око себе туђим очима. Али између 1880. и 1890. године, нови ветар почиње да дува у румунској књижевности. Еминеску, Карађале, Делагранђеа, Влауца напуштају енергично свако подражавање странцима и потпуно су лични. Они дају Румунији њену праву књижевност, отмену и племениту.

Карађале, који је умро 1912. године, има за собом буран живот. Имао је прилике да буде у најразличитијим срединама. Као чиновник, трговац, новинар, преносио је свој проницави поглед с једног на другог човека око себе. Био је сведок епохе, кад се Румунија упињала да се прилагоди погодбама западне цивилизације. Овакав преображај не иде без најдирљивијих покушаја и напора, који су често и смешни; народ не схвата увек новине које су му наметнуте или које сам прима несвесно. Осећање за прошлост тамни; људи постају неосетљиви на стару поезију и напуштају старе обичаје и нарави, образоване дугим историјским развојем.

Карађале је велики хумориста савременог румунског живота. Он је за предмет својих посматрања узео првенствено мали свет са периферије и ситну буржоазију. Цео тај малени

народ оживљава снажно у делу Карађалином.

Можда су му најбоље ствари његове комедије. У њима се интрига спроводи без сваког напора а карактери су ванредно рељефни. Политичке аспирације, надахнуте иностранством и још неоправдане развитком духова, исмевају се у тим комедијама немилосрдно. Али треба подуже проживети у Румунији и познавати савршено свет у који нас уводи, да би се имало пуно уживање у овим сликама.

Из године у годину репризирају се с успехом у позориштима *Изгубљено писмо* и *Бурна ноћ*. Карађале је пришао чак и драми комадом *Несреће*.

Поред његових драмских ствари ваља поменути *Тренутке и скице* и *Новеле*.

Тренуци и скице су кратке опсервације разочараног човека у којима је Карађале приказао сву неморалност, нискост карактера, разуздану амбицију и потпуно одсуство сваких скрупула код неких својих земљака. На овој слици, иронија помало слаби елементе, који би могли пробудити велики бол код читалаца.

Од новела најбоље су му *Ускриња свећа* – једно ремек дело – и *Манојлова крчма*.

Oeuvres libres

Комедије *Изгубљено писмо* и *Народни посланик*, написане скоро истовремено, су најтрајнија дела двају писаца, у којима има пуно комике, а сличности између ликова и ситуација нам се снажно намећу. То је јединствен случај идентичности. Не може се говорити ни о каквом реципрочном утицају, поготову што су их њихови аутори написали у различитом добу старости: Карађале у 32, а Нушић у 19. години; штавише, Нушић је написао своје значајно дело годину дана пре Карађалеа. Обе комедије представљају предизборну кампању и изборе за посланике, у времену када се предлагање кандидата и његов избор вршио према одлуци власти, владе и полиције.

Први заједнички елемент обају комада, комика ситуације

и карактера, сличности декора, сличности реплика, пружају трајне могућности поређења.

Карађале и Нушић сусрећу се и у другим прозним делима. *Моменти и скице* Карађалеа могу се поредити по својој тематици, по лексичким средствима, по комичним аспектима, са сатиричко-хумористичким страницама из Нушићеве *Аутобиографије*. Критика оба писца није упућена простим и пониженим људима, сељацима и радницима. Они су исмевали класни менталитет буржоазије, демагогију историјских партија.

Између Нушића и Карађалеа наћи ће се још много заједничких тачака иако нису живели ни писали у истом периоду, али и један и други су се истакли у сатири, особито у комедији нарави.

Јон К. Танасе, 1977

Caragiale
1901 febr. 23

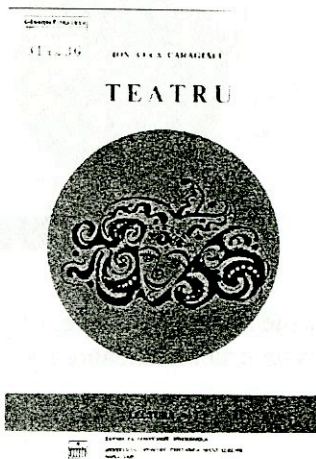
ДЕЈА

1. Teatru / I. [Ion] L. [Luca] Caragiale. - București : Minerva, 1908. - 398 str.
II 305954
2. Nuvele / I. [Ion] L. [Luca] Caragiale. - București : Cultura națională, 1922. - 132 str.
II 300124
3. O noapte furtunoasă / I. [Ion] L. [Luca] Caragiale. - Vârșet : Frație și Unitate, 1951. - 60 str.
I 300084

4. Моменти и цртице / J. Л. Карацале. - Букурешт : Државно издавачко предузеће за књижевност и уметност, 1952. - 130 стр.
I 50582
5. Bühnenspiele / I. L. Caragiale. - Bukarest : "Das Buch", 1953. - 284 str.
Рд II 1368
6. Oeuvres choisies. [1], Theatre / I. L. Caragiale. - Bucarest : Le Livre, 1953. - 270 str.
Ба II 1554
7. Výber z diela. I / Ion Luca Caragiale. - [1. vyd.]. - Bratislava : Slovenské vydavateľstvo krásnej literatúry, 1954. - 398 str.
II 232516

8. Цртежи и приповетке / Ј. Л. Караџале. - [Б.м.] : Државно издавачко предузеће за књижевност и уметност, 1957. - 402 стр.
II 15899
9. Amintiri, nuvele, povestiri / I. [Ion] L. [Luca] Caragiale. - București : Editura pentru literatură, 1962. - 411 str.
I 300858/4
10. Oeuvres / Ion Luca Caragiale. - Bucarest : Meridiens, 1962. - 780 str.
I 251581
11. Schițe. [1] / I. [Ion] L. [Luca] Caragiale. - București : Editura pentru literatură, 1962. - 333 str.
I 300858/2
12. Schițe. 2 / I. [Ion] L. [Luca] Caragiale. - București : Editura pentru literatură, 1962. - 356 str.
I 300858/3
13. Teatru / I. [Ion] L. [Luca] Caragiale. - București : Editura pentru literatură, 1962. - 341 str.
I 300858/1

14. Teatru / I. L. Caragiale. - București : Editura tineretului, [1962]. - 285 str.
СП I 1070
15. Schițe și amintiri. [2], Lanțul slăbiciunilor / Ion Luca Caragiale. - București : Editura pentru literatură, 1964. - 366 str.
I 300985

16. Momente și schițe / I. [Ion] L. [Luca] Caragiale. - București : Editura tineretului, 1966. - 136 str.
III 301251
17. Momente / I. [Ion] L. [Luca] Caragiale. - București : Editura pentru literatură, 1969. - 517 str.
II 304242
18. Momente și schițe / I. [Ion] L. [Luca] Caragiale. - București : Junimea, 1971. - 205 str.
II 306170
19. O scrisoare pierdută / I. I. Caragiale. - București : Minerva, 1971. - XLIV, 300 str.
CPI I 1235
20. O făclie de paște / I. [Ion] L. [Luca] Caragiale. - București : Minerva, 1971. - 317 str.
I 301782
21. Opere. 2, Proză, versuri, publicistică, scrisori / I. L. Caragiale. - București : Minerva, 1971. - 1419 str.
CPI I 1221/2
22. Proză / Ion Luca Caragiale. - București : "Ion Creangă", 1971. - 315 str.
III 302450
23. Teatru / I. L. Caragiale. - București : Eminescu, 1971. - 317 str.
CPII II 3185
24. Cănuță, om sucit / I. [Ion] L. [Luca] Caragiale. - București : "Ion Creangă", 1971. - 221 str.
II 306160
25. Jocul oglinzilor / I. [Ion] L. [Luca] Caragiale. - București : Minerva, 1972. - XXIX, 270 str., [4] str. s autorovim slikama
II 306788
26. Momente și schițe / I. [Ion] L. [Luca] Caragiale. - București : "Ion Creangă", 1972. - 253 str.
I 301925
27. Opere alese. [Vol. 1], Nuvele și schițe / I. [Ion] L. [Luca] Caragiale. - București : Cartea românească, 1972. - 824 str.
II 306422/1
28. Opere alese. [Vol. 2], Povestiri dramatizate, Teatru / I. L. Caragiale. - București : Cartea românească, 1972. - 379 str.
II 306422/2

29. Schițe și amintiri. [1], Căldura mare / I. [Ion] L. [Luca] Caragiale. - București : Minerva, 1972. - XLIII, 344 str.
I 302027/1
30. Schițe și amintiri. [2], Lanțul slăbiciunilor / I. [Ion] L. [Luca] Caragiale. - București : Minerva, 1972. - 380 str.
I 302027/2
31. Teatru / I. L. Caragiale. - București : Albatros, 1972. - 285 str.
CPII 3393
32. La hanul lui Mînjoală / I. [Ion] L. [Luca] Caragiale. - București : Minerva, 1973. - XXXI, 397 str.
I 302187
33. O făclie de paște / I. [Ion] L. [Luca] Caragiale. - București : Minerva, 1978. - 252 str.
II 310599
34. Teatru / I.L. Caragiale. - Ed. a 2-a. - București : Minerva, 1978. - 327 str.
II 310417
35. Momente / I.L. Caragiale. - București : Minerva, 1981. - 350 str.
II 312046
36. O scrisoare pierdută / I. L. Caragiale. - București : Minerva, 1982. - XXXIX, 324 str.
I 303048
37. Momente, schițe, notițe critice / I.[Ion] L.[Luca] Caragiale. - București : Minerva, 1983. - 510 str.
II 313285
38. Teatru / I. L. Caragiale. - București : I. Creangă, 1983. - 284 str.
CPII 1134
39. La hanul lui Mînjoală / I. [Ion] L. [Luca] Caragiale. - București : Minerva, 1987. - XLVI, 236 str.
I 303432
40. Ενα χαμένο γραμμα ; Η Συμφορα ; Ο κύρ Λεωνίδαε μπροεστα ετηη αντιδραση / Ion Λουκα Καρατζιαλε. - Αθήνα ; Γιάννινα : Δωδώνη, 1989. - 198 стр.
CPII 3463
41. Momente, schițe, povestiri / Ion Luca Caragiale. - Ed. 3-a. - Novi Sad : Institutul pentru editarea manualelor` = Zavod za izdavanje udžbenika, 1989. - 127 p.
II 314413

42. Ερωταε και τιμωρια ή Η ευμφορα / Ion Лоука Караџиале. - Αθήνα ; Γιάννινα : Δωδώνη, 1995. - 87, [4] стр.
СП II 4574
43. Спарина / Ion Лука Карађале. У: Најкраће драме на свету / приредио Јован Тирилов. - Вршац : Књижевна општина Вршац, 1999. - стр. 16-22.
44. Грех и друге новеле / Карађале. - Београд : Народна књижница, [19??]. - 79 стр.
II 32953

ЛИТЕРАТУРА

45. Caragiale. - Bucarest : Commision nationale de la République Populaire Roumaine pour l'Unesco, 1962. - 121 str.
Ba III 481
46. Caragiale în timpul nostru / Sică Alexandrescu. - București : Editura pentru literatură, 1962. - 148 str.
I 300879
47. I. L. Caragiale / [ediție îngrijită, prefață și note de Șerban Cioculescu]. - București : Editura pentru literatură, 1963. - XXVII, 289 str., [16] str. s autorovim slikama
III 300808
48. Momentul Caragiale / Silvian Iosifescu. - București : Editura pentru literatură, 1963. - 207 str.
СП II 3547
49. Ион Лука Караџале / Ш. Садовник. - Ленинград ; Москва : Искусство, 1964. - 146 стр.
СП I 1404
50. I. L. Caragiale / Șerban Cioculescu. - Ed. a 3-a. - București : Editura tineretului, 1967. - 151 str., [19] str. s tablama
I 301248
51. I. L. Caragiale / Ioan D. Gherea. U: Amintiri / Ioan D. Gherea. - București : Editura pentru literatură, 1968. - str. 7-32.
II 303760
52. Numele proprii în opera comica a lui Caragiale / G. Ibrăileanu. U: Scriitori români și străini. [1] / G. [Garabet] Ibrăileanu. - București : Editura pentru literatură, 1968. - str. 278-294.
I 301258/1

53. Caragiale : limbaj și stilizare / Mariana Șora. U: Unde și interferențe / Mariana Șora. - București : Editura pentru literatură, 1969. - str. 7-25.

II 304094

54. Lumea meseriilor în opera lui I.L. Caragiale / George Muntean. U: Cercetări literare / George Muntean. - București : Editura pentru literatură, 1969. - str. 167-190.

II 304202

55. Cu vinuri, și fără, în preajma lui Caragiale / Vintilă Russu Șirianu. U: Vinurile lor --- / Vintilă Russu Șirianu. - București : Editura pentru literatură, 1969. - str. 318-358.

II 304219

56. I. L. Caragiale : (1937) / Barbu Lăzăreanu. U: Cu privire la / Barbu Lăzăreanu. - București : Minerva, 1971. - str. 101-125.
II 305581
57. Amintiri despre Caragiale / antologie și prefață de Șt. [Ștefan] Cazimir. - București : Minerva, 1972. - 241 str.
II 306051
58. Viața lui I. L. Caragiale / Șerban Cioculescu. - Ed. a 3-a. - București : Minerva, 1972. - 457 str.
I 301969
59. Dimensiuni Caragialiene / Silvian Iosifescu. - București : Eminescu, 1972. - 267 str.
II 307128
60. Tovarășul meu de drum, tutunul ; Noi și vechi despre Caragiale / Sică Alexandrescu. - București : Eminescu, 1973. - 275 str., [24] str. s tablama
II 307340

61. Comediile d-lui I.L. Caragiale / Titu Maiorescu. U: Critice. [2] / Titu Maiorescu. - București : Minerva, 1973. - str. 194-209.
I 302060/2
62. I. L. Caragiale / studiu introductiv, antologie, tabel cronologic și bibliografie de Liviu Călin. - București : "Eminescu", 1974. - 293 str.
II 308403
63. Caragiale și începuturile teatrului european modern / I. [Ion] Constantinescu. - București : Minerva, 1974. - 353 str.
II 307587
64. Caragialiana / Șerban Cioculescu. - București : Eminescu, 1974. - 389 str.
II 308022
65. Studii despre opera lui I. L. Caragiale / ediție îngrijită, prefață și bibliografie de Ion Roman. - București : Albatros, 1976. - XXVII, 298 str.
II 309141
66. Caragiale sau vîrsta modernă a literaturii / de Al. [Alexandru] Călinescu. - București : Albatros, 1976. - 192 str.
II 309864
67. I. L. Caragiale / Mihai Gafița. U: Studii de istorie literară / Mihai Gofița. - București : Eminescu, 1979. - str. 263-326.
II 310925
68. Viața lui I. L. Caragiale ; Caragialiana / Șerban Cioculescu. - București : "Eminescu", 1977. - 607 str.
III 303508
69. Opera lui I. L. Caragiale. Vol. 1 / Mircea Tomuș. - București : Minerva, 1977. - 427 str.
II 310004
70. Satiră și viziune / Valeriu Cristea. U: Aliante literare / Valeriu Cristea. - București : Cartea Românească, 1977. - str. 7-125.
II 310438
71. Ion Luca Caragiale și Branislav Nušić : studiu comparatist / Ion C. Tănase. U: Radovi simpozijuma o jugoslovensko-rumunskim jezičko dijalektalnim interferencijama i filološkim paralelizmima. - Pančevo : Libertatea ; Zrenjanin : Societatea de limba Română, 1977. - str. 481-493.
III 60976

72. Carnavalescul în proza lui Caragiale / Adrian Anghelescu. U: Creație și viață / Adrian Anghelescu. - București : Eminescu, 1978. - str. 7-46.
II 310717
73. I. L. Caragiale / Al. Piru. U: Valori clasice / Al. Piru. - București : Albatros, 1978. - str. 191-208.
II 310728
74. I. L. Caragiale / George Munteanu. U: Istoria literaturii române / George Munteanu. - București : Editura didactică și pedagogică, 1980. - str. 403-557.
III 304514
75. Expresia clasicismului în opera lui I.L. Caragiale / Ștefan Munteanu. U: Limba română artistică / Ștefan Munteanu. - București : Editura științifică și enciclopedică, 1981. - str. 123-140.
II 311896
76. La umbra criticii în floare / Livius Ciocârlie. U: Mari corespondențe / Livius Ciocârlie. - București : Cartea Românească, 1981. - str. 175-192.
II 311989
77. Despre Caragiale / Maria Vodă Căpușan. - Cluj-Napoca : Dacia, 1982. - 243 str.
CII II 3245
78. Caragiale și Caragiale / Florin Manolescu. - [București] : Cartea românească, 1983. - 469 str.
II 313924
79. I. L. Caragiale în conștiința contemporanilor săi / Rodica Florea și Stancu Ilin. - București: Editura Minerva, 1990. - 512 str.
CII II 2681
80. Caragiale - contemporanul nostru / Amza Săceanu. U: Clasicii nu vor să îmbătrânească / Amza Săceanu. - București : Meridiane, 1993. - str. 11-240.
CII II 3246
81. Ion Luca Caragiale și Edgar Allan Poe / Mircea Zăciu. U: Viaticum / Mircea Zăciu. - [București] : Cartea românească, 1983. - str. 142-166.
II 313932
82. Nu numai Caragiale / Ștefan Cazimir. - [București] : Cartea românească, 1984. - 369 str.
II 314231

83. Caragiale / V. Fanache. - Cluj-Napoca : Dacia, 1984. - 232 str.
II 313779
84. Publicul și arta lui Caragiale / Paul Zarifopol. U: Pagini de critică / Paul Zarifopol. - București : Minerva, 1984. - str. 7-78.
II 313705
85. Caragiale și interpretii săi / Ion Cazaban. - București : Meridiane, 1985. - 286 str., [22] str. s tablama
СП II 2929
86. Eseu despre lumea lui Caragiale / Mircea Iorgulescu. - [București] : Cartea românească, 1988. - 145 str.
II 314534
87. Opera vieții. I, O biografie a lui I. L. Caragiale / Marin Bucur. - [București] : Cartea românească, 1989-. - 401 str.
II 314972/1
88. Dosarul Berlinez al dramei "Anca"/"Năpasta"/ de I.L.Caragiale / Marin Bucur. - București : Institutul de Istorie și Teorie literară "G. Călinescu", 1992. - 78 str.
II 316350
89. Comediile lui I. L. Caragiale / introducere, comentarii, dosar critic, note și bibliografie comentată de Liviu Papadima. - București : Humanitas, 1996. - 269 str.
II 316789
90. Planeta Moft / Alexandru Condeescu. - București : Asociația scriitorilor din București : Cartea românească, 1997. - 93 str.
II 316828
91. I. L. Caragiale și B. Nușici / Marina Puia-Bădescu. - Panciova : Libertatea, 1998. - 122 p.
II 316898

ФОТОГРАФИЈЕ

92. Јон Лука Карађале
93. Екатерина Ј. Карађале, пишчева мајка
94. Лука Карађале, пишчев отац
95. Карађале са ћерком Тушки и пријатељицом Ђелом Делабранђе
96. Матеј Ј. Карађале, пишчев син
97. Лука Ј. Карађале, пишчев син

ЈОН ЛУКА КАРАЂАЛЕ
1852 - 1912

ИЗДАВАЧ

Библиотека Матице српске
Нови Сад
Матице српске 1

УРЕДНИК

Миро Вуксановић

АУТОРИ КАТАЛОГА

Ксенија Светличић и Тодор Идвореан

ПРИПРЕМА

Ксенија Светличић

УМНОЖАВАЊЕ

Миранда Бадњар

ПОВЕЗ

Милорад Родић

ТИРАЖ

50 примерака